

Utviklingen i etterspørselen fra sokkelen

- Resultater fra NHOs økonomibarometer og SSBs investeringstelling

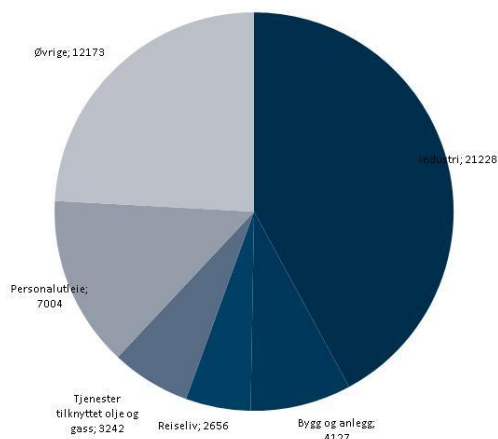
NHO januar 2010

I følge NHOs konjunkturbarometer ventes det jevnt over dårligere tider for petroleumsrelaterte næringer, men krisen er avgrenset. For 2010 er markedsutsiktene negative men samlet sett kan det se ut til at det verste sysselsettingsfallet er tilbakelagt. Unntaket er industrien.

Hovedpunkter fra NHOs økonomibarometer:

486 bedrifter med oljerelatert omsetning. I utvalget er det 486 bedrifter med oljerelatert omsetning (28 % av utvalget). Disse bedriftene sysselsetter om lag 50000 personer, hvorav om lag 40 prosent er i industrien. 145 av bedriftene, med 21200 årsverk rapporterer om mer enn 50 prosent petroleumsrelatert omsetning.

Figur: Bedrifter med petroleumsrelatert omsetning høsten 2009

Negativ markedssituasjon. Blant de bedriftene som har oljerelatert omsetning er det 18 prosent som vurderer markedssituasjonen som god, mens 28 prosent vurderer den som dårlig.

Negative markedsforventninger. Samlet sett venter 32 prosent av bedriftene som har oljerelatert omsetning at markedet vil forverre seg ytterligere i tiden fremover. En av fem bedrifter venter en bedring. Mest negative er forventningene til prisutviklingen der hele 34 prosent venter en forverring, men kun 12 prosent venter oppgang. For de selskapene med størst petroleumsrelatert omsetning er andelen som venter prisfall 40

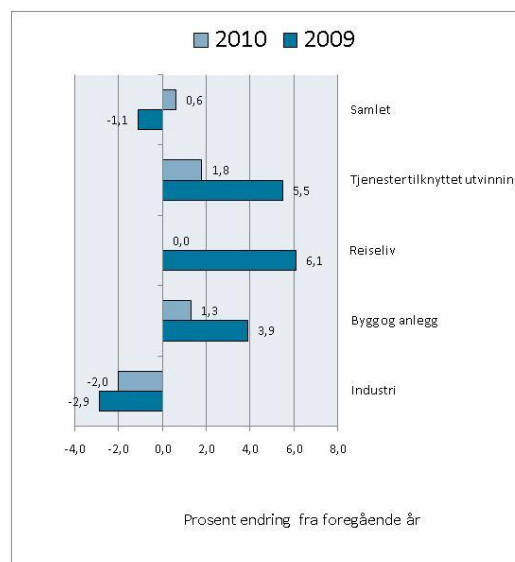
prosent. Også for omsetning og driftsresultat er forventningene negative.

Flat sysselsettingsutvikling i 2010. Sysselsettingen i de oljerelaterte bedriftene rapporteres ned med 1,1 prosent i 2009, trukket ned av industrien. Forventningene til 2010 er imidlertid positive med 0,6 prosent vekst. For de bedriftene som har høyest oljerelatert omsetning er bildet speilvendt, med svak vekst i år, og en svak nedgang neste år.

Målt ved standardavviket er variasjonen i svarene ganske store spesielt for 2009. Når det gjelder forventningene for 2010 er svarene også sprikende, men mindre enn for 2009. For inneværende år er variasjonene spesielt stor blant de mest oljerelaterte virksomhetene. Det kan forklare det siste årets mediebilde med ulik virkelighetsbeskrivelser.

Industrien hardest rammet. Oljerelaterte bedrifter i industrien er negative til ansettelsesplanene for 2010 med en forventet nedgang på 2 prosent. De øvrige næringene er stort sett positive. Både leverandørene av tjenester til oljenæringene og bedrifter i bygge- og anleggsnæringen forventer oppgang i ansettelser i 2010 etter sterk vekst i 2009.

Figur: Sysselsettingsplaner 2009 og 2010

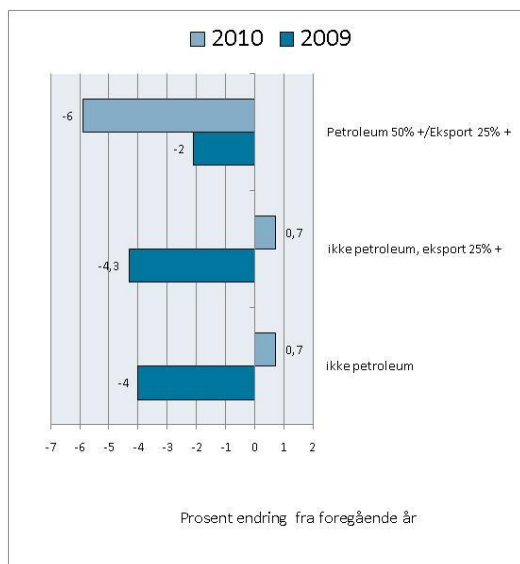

Svakt eksportmarked?

Om lag 4 av ti bedrifter med oljerelatert omsetning rapporterer at de har eksport. Det er i gruppen industribedrifter med høy oljerelatert omsetning (50%+) og med høy eksportandel (25 %+) at utsiktene for 2010 er mest negative. De 16

bedriftene det gjelder sysselsetter nær 4000 personer og venter 6 prosent sysselsettingsfall i 2010.

Sysselsettingsplaner i eksportbedrifter

Investeringer og drift fra SSB

Investeringene skal ned

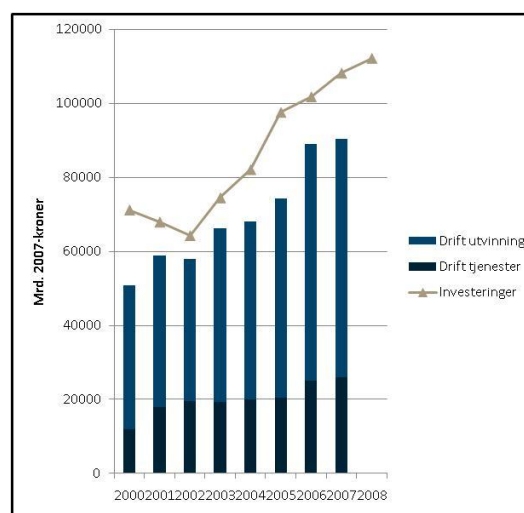
Fra Statistisk sentralbyrås kvartalsvise investerings-telling fra 4.kvartal ser det nå ut til å bli et mer markant fall enn ventet i 2010. Anslaget er 5 prosent lavere enn tilsvarende anslag fra 4.kvartal 2008, nominelt. Prisveksten har i følge SSBs statistikker holdt seg oppe gjennom 2009 og var i årets tre første kvartaler i snitt 7,5 prosent høyere enn samme kvartal året før. Hvis vi antar en prisvekst 0-7 prosent i 2010 betyr dette at investeringene kan ligge an til et fall i spennet 5-12 prosent tilsvarende 0,3-0,9 prosent av BNP-fastlandet. Det kan se ut til at vårt siste anslag på -5 prosent er for positivt.

Drift like viktig som investeringer?

Utvinningsselskapenes innkjøp av varer og tjenester til drift økte med 25 mrd. i perioden 2000-2007¹. Selskaper som leverer tjenester tilknyttet olje økte i samme periode slike innkjøp med 15 mrd. Til sammen har etterspørselen etter varer og tjenester til driftsformål økt 84 prosent fra 2000 til 2007. I 2008 var beløpet 98 mrd. nominelt og trolig enda større i 2009. Importandelen på driftsutgiftene ser også ut til å være betydelig lavere enn for investeringene. I 2008 ble anslagsvis 85 mrd. av varer og tjenester til drift utført i Norge. Av investeringene var det anslagsvis 70-80 mrd. av verdiskapingen som ble utført i Norge.

Ser vi bort fra internt fakturerte driftsutgifter i oljesektoren (13 prosent) og importandelene (15 prosent) får vi et bidrag til fastlands-BNP på om lag 0,3 prosent per år i perioden 2000-2007. Det er et sterkere vekstbidrag til Fastlands-Norge enn fra investeringene i denne perioden. Volatiliteten er som man kan forvente også langt lavere for driftsutgifter enn investeringene. I 2000 ramlet for investeringene med 23 prosent, mens drifts-kostnadene gikk ned beskjedne 2 prosent.

Vare- og tjenestekjøp og investeringer i petroleumssektoren

Med drift og investeringer samlet, er andelen av Fastlands-Norges etterspørsel som kommer direkte fra petroleumsvirksomheten økt fra ca. 8 til ca. 12 prosent fra 2000 til 2008.

Undersøkelsen fra høsten 2009 baserer seg på svar fra 2233 bedrifter. Undersøkelsen ble foretatt gjennom TNS-Gallup i månedsskiftet oktober/november.

¹ 2007 kroner